

ARTYKUŁY

**BUDOWANIE WSPÓLNOTY CHRYSZTUSOWEGO KOŚCIOŁA –
W ŚWIETLE ADHORTACJI APOSTOLSKIEJ JANA PAWŁA II
*ECCLESIA IN OCEANIA*¹****Dariusz Adamczyk***

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Adhortacja apostolska *Ecclesia in Oceania* to dokument posynodalny poświęcony analizie sytuacji społecznej i religijnej Oceanii oraz ramowemu programowi ewangelizacji tego rozległego obszaru². Na obszar Oceanii, zajmującej trzecią część globu, składa się ogromna liczba wysp. Na tym olbrzymim obszarze ludność jest stosunkowo nieliczna i nieregularnie rozmieszczona. Wielkie odległości dzielące wyspy i poszczególne rejony sprawiają, że łączność stanowi tu szczególne wyzwanie. Region ten cechuje różnorodność geograficzna, kulturowa, etniczna i językowa, co jest wielkim utrudnieniem w działalności ewangelizacyjnej³.

Ludy Oceanii od najdawniejszych czasów odnajdują boską obecność w bogactwie przyrody. Posiadają też głębokie wyczucie *sacrum*. Religijne praktyki

---

* Dr hab. Dariusz Adamczyk – prof. Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie; e-mail: dar.adam@vp.pl.

¹ Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Ecclesia in Oceania”*, Rzym 2001 (dalej: EiO).

² Chodzi o Specjalne Zgromadzenie Synodu Biskupów dla Oceanii, które odbyło się w dniach od 22 listopada do 12 grudnia 1998 r. Por. EiO 2.

³ Por. EiO 2 i 6; J. Piotrowski, *Historia powstania oraz główne idee teologiczne adhortacji Ecclesia in Oceania*, w: *Ecclesia in Oceania. Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Różański, Warszawa 2006, s. 93 i n.; W. Bęben, *Quo vadis Papuo Nowa Gwinea?*, w: *Ecclesia in Oceania. Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, s. 223 i n.; M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*, http://www.centrumjp2.pl/wikijp2/index.php?title=Ecclesia_in_Oceania (dostęp: 5.04.2016).

stanowiły bowiem znaczną część ich codzienności i przenikały ich kultury. Charakterystyczną cechą ludów Oceanii jest głęboki szacunek do tradycji i autorytetu oraz „przemienne poczucie wspólnoty i solidarności w rodzinie i grupie plemiennej, wiosce lub sąsiedztwie. Znaczy to, że decyzje podejmowane są w porozumieniu osiąganym często przez długi i złożony proces dialogu. Dotknięte łaską Bożą naturalne poczucie wspólnoty wśród tych ludów czyni je wrażliwymi na misterium *communio* ofiarowanego w Chrystusie”⁴.

Jezus Chrystus jako Zbawiciel świata jest Prorokiem, Kapłanem i Królem, Drogą, Prawdą i Życiem dla wszystkich ludzi, dla wszystkich społeczności, narodów, ludów i pokoleń. Pierwotni mieszkańcy Oceanii po raz pierwszy usłyszeli o Jezusie Chrystusie i przyjęli Ewangelię w XVI wieku, kiedy przybyli tam misjonarze. Jan Paweł II pisze: „Ewangelia Jezusa Chrystusa, przyjęta w wierze i przeżywana w *communio* Kościoła, przyniosła wszystkim wypełnienie najgłębszych pragnień serca, ponad jakiegokolwiek ludzkie oczekiwania. Kościół w Oceanii jest mocny w swej nadziei, ponieważ doświadczył nieskończonej Bożej dobroci w Chrystusie. Po dziś dzień skarb chrześcijańskiej wiary jest nieumniejszony w swej dynamice i obietnicy, ponieważ Duch Boży jest zawsze nowy i zaskakujący. Kościół w świecie podziela nadzieje ludów Oceanii, że przyszłość przyniesie ziemiom Wielkiego Oceanu jeszcze wspanialsze dary łaski”⁵. Prawda Ewangelii nie jest obca dla nikogo, jednak niektórzy chcieli narzucić elementy obce kulturowo dla tych ludów. Stąd obecnie istnieje potrzeba, aby uważnie rozróżnić, co jest istotą Ewangelii, a co do niej nie należy bądź stanowi element mniej ważny⁶.

Kultury Oceanii podlegają współcześnie procesom modernizacji. Zwraca się uwagę na pozytywne wartości ludzkie, jak np. poszanowanie niezbywalnych praw osoby, prawo do nauki i opieki lekarskiej, demokratyczne procedury w administracji i zarządzaniu, odrzucenie pojmowania strukturalnego ubóstwa jako niezmiennego uwarunkowania społecznego, potępienie terroryzmu, tortur i przemocy jako środków służących przeprowadzaniu zmian politycznych. Wartości te są zakorzenione w chrześcijaństwie, jednakże w tym procesie modernizacji kultur obserwuje się jednocześnie zjawisko zmniejszania się naturalnego zmysłu religijnego oraz sekularyzacji, co skutkuje dezorientacją w życiu ludzi i ich sumieniach. Religia jest postrzegana jako sprawa czysto prywatna i w życiu społecznym staje się ona kwestią marginalną, mającą niewielki wpływ dla życia publicznego. W ob-

⁴ EiO 7; por. M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*.

⁵ EiO 1.

⁶ Por. J. Piotrowski, *Historia powstania...*

liczu tych problemów Kościół jest zobligowany ukazywać Jezusa Chrystusa jako Drogę, Prawdę i Życie oraz odpowiadać w skuteczny sposób na kwestie moralne i społeczne⁷. Warto zatem zwrócić uwagę na zawarte w omawianym dokumencie przesłanie dotyczące pełni życia chrześcijańską wiarą oraz odkrycie skutecznych metod rozwiązywania zaistniałych problemów współczesności, umożliwiające jednak trwanie w komunii z Kościołem powszechnym.

1. Podążanie drogą Jezusa Chrystusa

Jan Paweł II zachęca do pójścia drogą Jezusa Chrystusa, która jest zawsze drogą misji. Chodzi o ponowne głoszenie Ewangelii ludom Oceanii, aby wartości kultur tego obszaru były głębiej przeżywane. Ta misja jest zakorzeniona w tajemnicy komunii, która stanowi istotę Kościoła. W misterium komunii lud Boży jest zjednoczony jednością Ojca, Syna i Ducha Świętego. Udział w życiu Trójcy Świętej jest źródłem i inspiracją dla chrześcijan w relacjach międzyludzkich⁸.

Wspólnota chrześcijańska nigdy nie powinna być rozumiana jako wygodne miejsce dla jej członków. Każda wspólnota winna wykraczać poza własne bezpośrednie sprawy i dostrzegać również sytuację innych. Wspólnota nie może izolować się od rzeczywistości otaczającego świata. Musi zwracać uwagę na kwestie sprawiedliwości społecznej oraz zachować wrażliwość wobec duchowego pragnienia członków społeczeństwa i w tej perspektywie ukazywać Jezusa, ponieważ w Nim jest pełnia życia⁹.

Chodzi o to, aby orędzie Jezusa Chrystusa docierało do ludzi z niespełnionymi nadziejami i pragnieniami, także do tych chrześcijan, którzy są nimi tylko z nazwy, i do tych, którzy oddalają się od Kościoła z powodu bolesnych doświadczeń. Istnieje potrzeba podejmowania wszelkich wysiłków, aby leczyć te rany emocjonalne i duchowe oraz doprowadzić zagubionego człowieka do pełni życia w Chrystusowym Kościele¹⁰.

Szczególne uwaga winna być skoncentrowana na ludziach młodych, z których wielu szuka prawdy i dobra. Jednakże owym poszukiwaniom w praktyce mogą towarzyszyć elementy destrukcyjne. Doświadczenia wynikające z takich skutków poszukiwań mogą powodować utratę możliwości poznania prawdziwych wartości

---

⁷ Por. EiO 7 i n.

⁸ Por. EiO 10.

⁹ Por. M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*.

¹⁰ Por. EiO 14.

i szczęścia. W związku z tym istotnego znaczenia nabiera ukazanie darów Jezusa Chrystusa, które jako jedyne mogą zaspokoić pragnienie szczęścia w człowieku. Należy jednak pamiętać, aby ukazywać Chrystusa młodym ludziom w sposób dostosowany do danego pokolenia i do szybkich zmian kulturowych współczesności¹¹.

Owo dostosowanie sposobu przekazu do odbiorcy Dobrej Nowiny jest konieczne w obliczu zmieniającej się rzeczywistości. Kościół Chrystusowy jest niekiedy postrzegany jako niezyciowy, a samo zbawcze orędzie jako nieatrakcyjne i nieprzekonywające. Tymczasem chrześcijanin to człowiek, który odnalazł drogocenną perłę (por. Mt 13,46) i to wyznacza kierunek jego życia oraz dzielenia się radosnym orędziem z innymi. Nie można zatrzymywać się na samym tylko nastroju samozadowolenia. Istnieje potrzeba, by przedstawiać Dobrą Nowinę odpowiednio do obecnych potrzeb i okoliczności. Należy ukazywać Chrystusa jako źródło nadziei wobec tych, którzy cierpią niedostatek, niesprawiedliwość, zagubili się w życiu i są potrzebującymi z racji zmagania się z trudnościami życiowymi. Tajemnica Chrystusa jest tajemnicą nowego życia, tajemnicą łaski, która zarazem stanowi istotę Kościoła i jego misji¹².

Konkretnym wyzwaniem jest ukazywanie Jezusa tym, których wiara osłabiła się w następstwie procesu sekularyzacji i konsumpcjonizmu. Natomiast poza granicami wspólnoty katolickiej, w kulturach tradycyjnych Oceanii, najlepiej, by wiara była przekazywana ustnie przez opowiadanie historii, przepowiadanie, modlitwę słowem, a także tańcem i śpiewem. Potrzeba do tego dobrej formacji teologicznej odpowiedzialnych liderów, aby przekonywająco przedstawić Jezusa Chrystusa ludom Oceanii¹³.

Rozpoczęty w Oceanii przez imigrantów proces inkulturacji wiary chrześcijańskiej jest stopniowym wcielaniem Ewangelii w różne kultury. Niektóre wartości kulturowe wymagają przekształcenia i oczyszczenia, aby mogły się stać częścią kultury autentycznie chrześcijańskiej. Jest także wiele kultur, w których wartości chrześcijańskie mogą się łatwo zakorzenić. Proces inkulturacji zakłada szacunek zarówno wobec Ewangelii, jak i kultury, w której jest ona głoszona i przyjmowana. Jest to droga ku pełni kościelnej *communio*¹⁴.

---

¹¹ Por. tamże.

¹² Por. M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*.

¹³ Por. tamże; J. Piotrowski, *Historia powstania...*

¹⁴ Por. J. Górski, *Inkulturacja*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 1 (1996), s. 183–192; J. Górski, S. Janeczek, *Inkulturacja w teologii*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 7, red. S. Wielgus i in., Lublin 1997, kol. 235–237; W. Burzawa, „Bikman” w *Papui Nowej Gwinei a proces inkulturacji*, w: *Ecclesia in Oceania. Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, s. 188 i n.; M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*.

Proces inkulturacji zakorzeniony jest w misterium wcielenia, w którym Bóg wszedł w świat i w jego różne kultury, ukazując boską miłość do ludzkości. Jezus jest Słowem, które stało się Ciałem dla całego świata, stąd ma być głoszone wszystkim kulturom. Treść Ewangelii jest skierowana do historii i kultury konkretnych ludów. Ewangelia nie sprzeciwia się danej kulturze, nie pozbawia właściwych jej treści i nie narzuca niezgodnych z nią form. Stanowi jednak wyzwanie dla kultur, ponieważ wiara chrześcijańska przyjmuje i afirmuje wszystko, co jest autentycznie ludzkie, odrzuca jednak to, co jest grzeszne. Chodzi o wejście w daną kulturę i przeprowadzenie procesu jej oczyszczania, przekształcania niejako od wewnątrz. W ten sposób Ewangelia wzbogaca kultury objawionym orędziem o kochającym i miłosiernym Bogu¹⁵.

2. Odpowiedzialność za głoszenie prawdy

Podejmowana przez Kościół misja ewangelizacyjna dokonuje się w coraz bardziej zsekularyzowanym świecie. U wielu ludzi zauważa się osłabienie poczucia obecności Boga i Jego Opatrzności nad światem. Zobojętnienie wobec religijnych treści i wartości spowodowało przesłonięcie prawdy o miłującym Bogu. W obliczu tej sytuacji priorytetem nowej ewangelizacji staje się poczucie *sacrum* i uświadomienie centralnego miejsca Boga w całej ludzkiej egzystencji. Trzeba na nowo zaproponować Dobrą Nowinę o zbawieniu przez Jezusa Chrystusa posłanego do współczesnego świata¹⁶.

Wyzwaniem dla Kościoła stają się tradycyjne religie i kultury Oceanii, jak również aktualny proces sekularyzacji. Jednak w obydwu przypadkach pilnym zadaniem jest głoszenie orędzia o zmartwychwstałym Chrystusie w bezpośrednim spotkaniu z drugim człowiekiem. Celem jest *metanoia* ewangelizowanego i jego prośba o udzielenie sakramentu chrztu¹⁷. A zatem w obliczu tradycyjnej religii, czy wyrafinowanej filozofii, chodzi o głoszenie słowem i czynem „prawdy, jaka jest w Jezusie” (Ef 4,21; por. Kol 1,15–20). W ten sposób Kościół jednocześnie włącza się w dyskusję o wartościach i zasadach etycznych, które przyczyniają się do osiągnięcia przez człowieka szczęścia oraz pokoju w społeczeństwie¹⁸.

---

¹⁵ Por. Jan Paweł II, *Encyklika „Fides et ratio”*, Rzym 1998, s. 71.

¹⁶ Por. EiO 18; M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*.

¹⁷ Por. Jan Paweł II, *Encyklika „Fides et ratio”*, s. 38.

¹⁸ Por. EiO 20.

Wiara kształtuje kulturę, przenikając do samej jej istoty. Winna ona być zawsze podawana w sposób racjonalny i spójny. Obejmuje bowiem szerokie obszary ludzkiego doświadczenia. Biorąc pod uwagę chrześcijańską tradycję oraz współczesne przemiany kulturowe, wierze rozumnej winno towarzyszyć świadectwo życia. Tylko wówczas ewangelizacja jest autentyczna i przynosi zamierzone owoce¹⁹.

Integralną częścią posłannictwa ewangelizacyjnego Kościoła jest apostołat społeczny. Ma to na celu głoszenie światu nadziei. Zaangażowanie to ma miejsce w obszarze integralnego rozwoju człowieka, promowaniu należnych mu praw, obronie ludzkiego życia i godności, w kwestii sprawiedliwości społecznej oraz ochrony środowiska naturalnego. Już pod koniec XIX wieku, kiedy przemysłowe społeczeństwo znajdowało się na wczesnym poziomie rozwoju, społeczne nauczanie Kościoła zostało wykorzystane w Oceanii w obronie praw pracowników do zatrudnienia i do godnej zapłaty. Społeczna doktryna Kościoła jest wykorzystywana do rozwiązywania bieżących problemów w społeczeństwie, przyczynia się do rozwoju demokratycznych form zarządzania z poszanowaniem praw człowieka, autorytetu prawa i jego właściwym zastosowaniem²⁰.

Troska o dobro wspólne w wymiarze ziemskim jest podyktowana racją ukierunkowania doczesnego wymiaru ludzkiego życia na cel ostateczny i najwyższe Dobro²¹. Stąd społeczne nauczanie Kościoła winno być przedstawiane w sposób przystępny, łatwy do zrozumienia oraz poparte świadectwem prostego stylu życia. Zastosowanie tych zasad musi być poprzedzone dokładną analizą sytuacji ekonomicznej, obszarów i aspektów niesprawiedliwości i korupcji, aby można było wskazać odpowiednie środki prowadzące do ich przezwyciężenia. Chodzi także o dostrzeganie nowych form ubóstwa i niesprawiedliwości oraz eliminowanie ich przyczyn²².

Wcześniejsze od społeczeństwa są podstawowe prawa człowieka wynikające z jego osobowej godności, opartej na fakcie stworzenia na obraz i podobieństwo Boga (por. Rdz 1,26). Stąd prawa te są nienaruszalne oraz winny być respektowane i uznawane przez społeczeństwa²³. Brak szacunku dla człowieka i jego praw jest sprzeczny z Ewangelią oraz wywiera destrukcyjny wpływ na społeczeństwo. Do podstawowych praw należy prawo do pracy i zatrudnienia, które służy utrzy-

---

¹⁹ Por. tamże; Jan Paweł II, *Encyklika „Fides et ratio”*, s. 38.

²⁰ Por. EiO 26; M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*.

²¹ Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1994 (dalej: KKK), s. 2420.

²² Por. EiO 26.

²³ Por. KKK 2273.

manii, wychowaniu i wykształceniu dzieci. W tym kontekście poważny problem stanowi bezrobocie wśród młodych ludzi²⁴.

Zysk nie może stanowić wyłącznej normy i ostatecznego celu działalności gospodarczej. Taki „ekonomiczny racjonalizm” jest pod względem moralnym nie do przyjęcia²⁵. Zmierza to jednocześnie do coraz głębszego podziału na bogate i biedne kraje, wspólnoty i jednostki. Z powodu takiej polityki ekonomicznej cierpią zwłaszcza rodziny. Negatywnym zjawiskiem w Oceanii jest także uprawianie gier hazardowych, zwłaszcza w kasynach. Wyrządza to poważne szkody z racji złudnej możliwości natychmiastowego i spektakularnego rozwiązania kłopotów finansowych. W rzeczywistości zjawisko to naraża ludzi na jeszcze większe trudności²⁶.

Chrześcijańskie rozumienie ludzkiej egzystencji suponuje promowanie świętości życia. Ukazuje się w ten sposób prawdziwa wartość ludzkiego życia. W tym kontekście Kościół broni prawa człowieka do życia od momentu poczęcia aż do naturalnej śmierci. Wynika to z perspektywy pochodzenia ludzkości od Boga Stwórcy. Tymczasem w społeczeństwach zsekularyzowanych istnieje sprzeczność między promocją praw człowieka i jednoczesnym zagrożeniem najbardziej podstawowego prawa, jakim jest prawo do życia. To na tym prawie oparte są wartości moralne i społeczne, które powinny formować społeczeństwo. Życie ludzkie winno być bronione na każdym etapie jego rozwoju, zwłaszcza gdy chodzi o przemoc wobec najsłabszych, jeszcze nienarodzonych, dzieci, kobiet, osób starszych i niepełnosprawnych²⁷.

Ludzkiej odpowiedzialności zostało powierzone także środowisko naturalne jako dar i zadanie. Jest ono nie tylko zasobem do eksploataowania, lecz przedmiotem troski człowieka o zachowanie i kultywowanie zawartych w nim skarbów stworzenia. Ludzkim zajęciem jest ochrona środowiska naturalnego dla obecnych i przyszłych pokoleń. Wskazując na rządy i ludy Oceanii, papież pisze: „Stanowi to ich specjalną odpowiedzialność, aby w imieniu całej ludzkości przyjąć zarządzanie nad Oceanem Spokojnym, pokrywającym ponad połowę całkowitego ziemskiego zapasu wody. Zachowanie tej sytuacji w zdrowej kondycji, podobnie jak innych oceanów, jest istotne dla dobra nie tylko ludów Oceanii, ale wszystkich części świata”²⁸.

---

²⁴ Por. EiO 27.

²⁵ Por. KKK 2424.

²⁶ Por. EiO 27.

²⁷ Por. EiO 30.

²⁸ EiO 31.

Następnie Jan Paweł II zwraca uwagę, że w odniesieniu do wartości ludzkich i wiary chrześcijańskiej pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Mają oni fundamentalne prawo do wyboru odpowiedniej dla nich edukacji. W niektórych sytuacjach szkoła katolicka stanowi jedyny kontakt rodziców ze społecznością kościelną. Istotne znaczenie ma współpraca szkoły z parafią, zwłaszcza w tym, co dotyczy sakramentów: pokuty, bierzmowania i Eucharystii²⁹.

Szczególnym wyzwaniem dla szkół katolickich w zsekularyzowanym społeczeństwie jest ukazywanie orędzia chrześcijańskiego w sposób systematyczny i przekonywający. Jest to ściśle związane ze świadectwem życia dawanym przez nauczających. „Personel, który naprawdę żyje wiarą, będzie twórcą nowej ewangelizacji w tworzeniu pozytywnego klimatu dla wzrostu wiary chrześcijańskiej i w duchowym podtrzymywaniu uczniów powierzonych ich opiece. Będą oni szczególnie efektywni, kiedy są aktywnie praktykującymi katolikami, zaangażowanymi we wspólnocie parafialnej i lojalni wobec Kościoła i jego nauczania”³⁰.

Również pracownicy naukowcy wyższych uczelni są zobowiązani do poświęcenia się sprawie prawdy. Jest to ich honorem i odpowiedzialnością. Są oni powołani do służby wobec społeczności i odgrywają ważną rolę w społeczeństwie. W coraz bardziej złożonym społeczeństwie technologicznym szczególnie istotne jest, aby wartości ogólnoludzkie mogły być właściwie rozumiane. Potrzeba do tego specjalistów z dziedziny filozofii, etyki, a także teologii moralnej. Jedność bowiem wiedzy może się uwyraźnić dopiero wtedy, gdy wszystkie obszary poszukiwań będzie można naświetlić w perspektywie teologicznej. Kompetencji zaś naukowców w określonych dziedzinach wiedzy winna towarzyszyć postawa życiowa wzoru osobowego wobec młodych ludzi³¹.

3. Z Jezusem w centrum chrześcijańskiego życia

We wspólnocie Kościoła każdy jest wezwany, aby żyć życiem Jezusa Chrystusa w swych codziennych obowiązkach oraz do dawania świadectwa Bożej miłości i miłosierdzia w świecie. Zasadnicze znaczenie ma życie wewnętrzne z Jezusem w Jego Kościele. Bóg winien stanowić centrum ludzkiego życia, w przeciwnym razie staje się ono puste i bezsensowne. Ważna w tym względzie jest modlitwa,

---

²⁹ Por. EiO 33.

³⁰ Tamże.

³¹ Por. tamże.

w której wzorem jest Jezus Chrystus. On udawał się często na miejsce pustynne i tam się modlił (por. Mk 1,35; Łk 5,15 i n.). Modlitwa jest człowiekowi szczególnie potrzebna w momentach egzystencjalnie trudnych, w czasie zagubienia, w napięciu związanym z ciężarem odpowiedzialności w codziennym życiu³².

Samo poznanie Jezusa dokonuje się przez częste czytanie Pisma Świętego, któremu winna towarzyszyć modlitwa. W ten sposób staje się ono rozmową między Bogiem a człowiekiem³³. Konieczne jest ciągle na nowo odkrywanie Pisma Świętego, co pozwala na powrót do źródeł wiary i na spotkanie z Bożą prawdą w Jezusie Chrystusie. Stąd Pismo Święte winno być dostępne dla wszystkich. Konieczne są do tego dobre i wierne oryginałowi tłumaczenia na języki lokalne. Istotne znaczenie ma pomoc w zrozumieniu tego, co jest czytane, i do tego potrzeba solidnej, stałej formacji biblijnej³⁴.

Głębsze wniknięcie w tajemnicę Chrystusa winno także dokonywać się przez wzrost życia liturgicznego i coraz pełniejsze rozumienie świętych obrzędów. W ten sposób przez docenienie liturgii, zwłaszcza Mszy św., wzmacnia się życie chrześcijańskie. Eucharystia jest bowiem źródłem i szczytem życia chrześcijańskiego, stąd powinna zajmować centralne miejsce w życiu wierzącego. Regularne, modlitwne celebrowanie Eucharystii pozwala na postępowanie w osobistej świętości i uczestniczenie w misji Kościoła³⁵.

Kościół najlepiej służy światu jako „pojednana i przynosząca pojednanie wspólnota uczniów Chrystusa”³⁶. Najbardziej jest sobą, gdy „pośredniczy i jedna w miłości i mocy Jezusa Chrystusa poprzez sakrament pokuty”³⁷ jako źródło uzdrawiającej łaski. Jednak wśród wielu wiernych nadal panuje zamieszanie, a nawet obojętność wobec rzeczywistości grzechu i potrzeby otrzymania przebaczenia w sakramencie pokuty. Ludzie często nie rozumieją także prawdziwego znaczenia wolności. W tym kontekście konieczne jest uświadomienie znaczenia sakramentu pokuty w życiu człowieka i ukazanie, jak ważną pomocą w rozwoju duchowym jest ten sakrament miłosierdzia³⁸.

Jan Paweł II zwraca uwagę na życie z Jezusem zarówno ludzi świeckich, jak i kapłanów oraz osób konsekrowanych. Podkreśla, że wszyscy chrześcijanie

---

³² Por. EiO 36 i n.

³³ Por. Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym „Dei Verbum”*, Rzym 1965, s. 25.

³⁴ Por. M. Zięba, *Ecclesia in Oceania*.

³⁵ Por. tamże.

³⁶ EiO 41.

³⁷ Tamże.

³⁸ Por. tamże.

przez sakrament chrztu są powołani do świętości. Każde zaś osobiste powołanie jest wezwaniem do udziału w misji Kościoła. W kontekście nowej ewangelizacji doniosłą rolę odgrywają wierni świeccy, których powołaniem jest odnawianie porządku doczesnego we wszystkich jego aspektach. Pracując w różnych zawodach, są żywymi świadkami Ewangelii³⁹.

Szczególnie witalną częścią Kościoła są ludzie młodzi, pociągani urzekającym pięknem osoby Jezusa Chrystusa oraz wzniosłymi ideałami Ewangelii. Młodość to okres szczególnie wyostrego zmysłu sprawiedliwości i respektu dla ludzkiej godności, także wrażliwości na ubogich oraz na środowisko naturalne. Są to oznaki wielkoduszności jako wielkiej hojności Ducha. Młodość jest jednak także czasem, w którym człowiek doświadcza rozmaitych trudności. Wielu młodych ludzi ma trudności ze znalezieniem pracy. Przybywają często do większych miast, gdzie samotność i bezrobocie prowadzi ich do sytuacji destrukcyjnych. Są mamieni używaniem narkotyków lub innych środków prowadzących do uzależnienia, co powoduje w konsekwencji nawet samobójstwa. Jednakże w tych trudnych sytuacjach ludzie szukają, świadomie lub podświadomie, takiego życia, jakie może im dać tylko Chrystus. Tu konieczne jest takie głoszenie Ewangelii, aby było ono zrozumiałe przez tych młodych ludzi, by mogli oni odkryć Chrystusa, który ciągle wychodzi naprzeciw człowiekowi, zwłaszcza w trudnych chwilach jego życia⁴⁰.

Wielka jest odpowiedzialność chrześcijan wstępujących w związki małżeńskie. Winno być to poprzedzone odpowiednim przygotowaniem duszpasterskim. To w małżeństwie i w rodzinie chrześcijańskiej urzeczywistnia się komunizm kościelny. Rodzina jest obrazem niewysłowionej komunii Trójcy Świętej. Przez rodzenie i wychowywanie dzieci rodzina uczestniczy w stwórczym dziele Boga. Stanowi w ten sposób wielką siłę ewangelizacji⁴¹.

Institucja rodziny potrzebuje opieki i wsparcia w Kościele, a także od władz świeckich. Należy zwrócić uwagę na sytuację kobiet i ich prawo do dobrowolnego zawierania małżeństwa oraz do okazywania im szacunku w małżeństwie. W niektórych rejonach Oceanii istnieje poligamia, co stanowi poważną przyczynę wykorzystywania kobiet. Nierówne traktowanie kobiet przejawia się w niższej zapłacie za taką samą pracę, którą wykonują mężczyźni. Matki nie mogą ponosić szkody, gdy zostają w domu w celu zaopiekowania się dziećmi, czego uzasadnie-

---

³⁹ Por. EiO 43; Sobór Watykański II, *Dekret o apostołstwie świeckich*, „*Apostolicam actuositatem*”, Rzym 1965, s. 25.

⁴⁰ Por. EiO 44.

⁴¹ Por. EiO 45.

niem jest fakt wielkiej godności rodzicielstwa, z którym wiąże się także wychowanie dzieci, co jest sprawą najwyższej wagi⁴².

W kontekście wspierania rodzin papież pisze: „Programy wspierające małżeństwa mogą pomóc parom potwierdzić ich zaangażowanie wobec złożonych ślubów i pogłębić ich radość we wzajemnym darze siebie przez miłość małżeńską. Jeśli jednak małżeństwo jest w jakikolwiek sposób zagrożone, uprasza się duszpasterzy, aby poświęcili uwagę tym, którzy są w takiej sytuacji. Synod uświadamiał sobie wielkie poświęcenie samotnych rodziców w ich zadaniu wychowania i kształcenia dzieci, i wyraził uznanie tym, którzy żyją Ewangelią w często trudnych warunkach. Tym rodzicom i ich dzieciom należy się specjalna opieka ze strony duchownych, szkół katolickich i katechistów”⁴³.

Papież zwraca także uwagę na rolę kobiet w Kościele oraz na nowe ruchy kościelne, które są wsparciem dla katolików w intensywnym przeżywaniu życia ucznia Chrystusa. Z racji zaś istotnej roli kapłaństwa i doniosłego znaczenia życia konsekrowanego w misji Kościoła, w niniejszym dokumencie zwraca się uwagę na niepokojący brak kapłanów i osób konsekrowanych w Oceanii. Pod względem zaś odpowiedzialności każdego biskupa za formację miejscowego duchowieństwa w kontekście lokalnej kultury i tradycji, istotną kwestią jest rozważenie bardziej elastycznych i twórczych modeli formacji kandydatów do stanu duchownego⁴⁴.

Życie kapłanów winno całkowicie upodabniać się do życia Chrystusa, który oddał samego siebie, aby mieli życie w pełni (por. J 10,10). Przez kapłana obecność Chrystusa jest widzialna we wspólnotcie. Kapłani nie są jednak wolni od słabości i grzechów. Każdy potrzebuje ciągłego nawracania się i otwierania na działanie Ducha Świętego, aby pozostawać wiernym Chrystusowi i wzrastać w swoim powołaniu. Konieczne jest do tego przyjęcie stylu życia odzwierciedlającego życie Chrystusa w Jego prostocie, zaufaniu Ojcu, wielkoduszności i identyfikowaniu się z bezsilnymi⁴⁵.

Często niezrozumiałymi w świecie pozostają wymogi ewangeliczne związane z tożsamością kapłańską. Niezrozumiałym pozostaje również celibat kapłański, stanowiący wielką tajemnicę, opartą na miłości Chrystusa i będący wezwaniem do radykalnej, miłującej i integralnej relacji do Chrystusa i Jego Ciała, którym jest Kościół. Jest to wyraz całkowitego daru z siebie dla królestwa Bożego. Ciągłe ist-

---

⁴² Por. tamże.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Por. EiO 46 i n.; Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Pastores dabo vobis”*, Rzym 1992, s. 43–59.

⁴⁵ Por. EiO 49.

nieje potrzeba wyjaśniania wartości celibatu, zwłaszcza w kulturach, dla których jest ona zupełnie obca i pozostaje mało zrozumiała i niedoceniana⁴⁶.

Życie w kapłaństwie domaga się wsparcia ze strony biskupa i innych kapłanów. Owo wsparcie wzajemne w duchu braterskiej miłości ma szczególnie doniosłe znaczenie wśród licznych wysp Oceanii, gdzie kapłani pochodzą ze społeczności o silnych więzach wspólnotowych. Kapłanom potrzeba również stałej formacji oraz okazji pobudzających gorliwość w realizowaniu swego posłannictwa⁴⁷.

Również zakonnicy i zakonnice dążą do doskonałej miłości w służbie królestwa Bożego i są znakiem świętości Kościoła. Poprzez wierność Chrystusowi odpowiadają na pragnienie duchowości u ludów Oceanii. Świadectwo transcendencji Boga i najwyższej wartości miłości Chrystusa w sposób szczególny dają zakony kontemplacyjne. Życie tych ludzi inspiruje i pobudza wiernych do życia na sposób bardziej radykalny życiem Chrystusa⁴⁸.

Podsumowanie

Przesłanie adhortacji apostołskiej *Ecclesia in Oceania* oparte jest na rozumieniu Kościoła jako wspólnoty wierzących w Jezusa Chrystusa, który jako Pan i Zbawiciel pozostaje wierny swojemu dziełu oraz jest sensem Ewangelii. Dzięki zbawczej misji Chrystusa człowiek może poznać prawdę o sobie. Wiara w Chrystusa inspiruje i obliuguje proces nawrócenia oraz ewangelizacji, której On sam jest sensem. Dopiero w tej perspektywie możliwe jest zrozumienie Kościoła, zwłaszcza przez ludy bogatej religijnie rzeczywistości Oceanii. Kościół to wspólnota wiary, która głosi Chrystusa, idzie Jego drogą i żyje Jego łaską.

W obliczu rozmaitych trudności każdy chrześcijanin jest wezwany do głoszenia Chrystusa w konkretnych okolicznościach współczesnych kultur. Ten obowiązek uczniów Chrystusa jest również zadaniem dla wspólnot tworzących Kościoły w Oceanii wobec pluralizmu doświadczeń duchowych i kulturowych tego regionu świata. Budowana na wierze rzeczywistość komunii między Kościołami lokalnymi musi mieć charakter nie tylko teoretyczny i doktrynalny, ale również praktyczny. Towarzyszy jej wymiana darów, co stanowi jedną z fundamentalnych wartości w miejscowych kulturach.

---

⁴⁶ Por. tamże.

⁴⁷ Por. tamże.

⁴⁸ Por. EiO 51.

Życie człowieka wpisane jest w określony kontekst wydarzeń, tradycji i kultur, w których zawarte są także elementy *sacrum*. W ramach struktur społecznych dokonują się również ciągłe zmiany w różnych dziedzinach życia. Obowiązkiem Kościoła jest budowanie życia na Chrystusie i wprowadzanie Ewangelii w tradycyjne wartości zawarte w lokalnych kulturach, aby je przemieniać, oczyszczać i uszlachetniać. Można tego dokonać, jedynie samemu żyjąc życiem Jezusa Chrystusa i Ewangelią.

Bibliografia

- Bęben W., *Quo vadis Papuo Nowa Gwineo?*, w: *Ecclesia in Oceania. Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Różański, Warszawa 2006, s. 223–257.
- Burzawa W., „Bikman” w Papui Nowej Gwinei a proces inkulturacji, w: *Ecclesia in Oceania. Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Różański, Warszawa 2006, s. 184–191.
- Górski J., *Inkulturacja*, „Bielsko-Żywieckie Studia Teologiczne” 1 (1996), s. 183–192.
- Górski J., Janeczek S., *Inkulturacja w teologii*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. 7, red. S. Wielgus i in., Lublin 1997, kol. 235–237.
- Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Ecclesia in Oceania”*, Rzym 2001.
- Jan Paweł II, *Adhortacja apostolska „Pastores dabo vobis”*, Rzym 1992.
- Jan Paweł II, *Encyklika „Fides et ratio”*, Rzym 1998.
- Piotrowski J., *Historia powstania oraz główne idee teologiczne adhortacji Ecclesia in Oceania*, w: *Ecclesia in Oceania. Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Różański, Warszawa 2006, s. 93–105.
- Sobór Watykański II, *Dekret o apostołstwie świeckich „Apostolicam actuositatem”*, Rzym 1965.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym „Dei Verbum”*, Rzym 1965.
- Zięba M., *Ecclesia in Oceania*, http://www.centrumjp2.pl/wikipj2/index.php?title=Ecclesia_in_Oceania (dostęp: 5.04.2016).

**BUDOWANIE WSPÓLNOTY CHRYSZTUSOWEGO KOŚCIOŁA – W ŚWIETLE
ADHORTACJI APOSTOLSKIEJ JANA PAWŁA II *ECCLESIA IN OCEANIA*****Streszczenie**

Artykuł dotyczy aktualności przesłania posynodalnej adhortacji apostolskiej Jana Pawła II *Ecclesia in Oceania*. Owo przesłanie odnośnie do zagadnienia budowania wspólnoty Chrystusowego Kościoła oparte jest na rozumieniu Kościoła jako wspólnoty wierzących w Jezusa Chrystusa, który pozostaje sensem Ewangelii oraz ewangelizacji. Tylko w tej perspektywie możliwe jest zrozumienie Kościoła przez ludy Oceanii, w jej pluralizmie doświadczeń duchowych i kulturowych. Konieczne jest do tego tworzenie wspólnoty między Kościołami lokalnymi nie tylko w wymiarze teoretycznym i doktrynalnym, ale również praktycznym.

Słowa kluczowe: Jan Paweł II, adhortacja apostolska, Kościół, wspólnota, ewangelizacja, Oceania

**BUILDING A COMMUNITY OF CHRIST'S CHURCH – IN THE LIGHT
OF THE APOSTOLIC EXHORTATION OF POPE JOHN PAUL II
*ECCLESIA IN OCEANIA*****Summary**

The article concerns post-synodal message of Apostolic Exhortation of Pope John Paul II, *Ecclesia in Oceania*. That message applies to the issue of building a community of Christ's Church, which is based on the understanding of the Church as a community of believers in Jesus Christ, who is the point of the Gospel and evangelization. Only in this perspective, it is possible to understand the Church by the peoples of Oceania, with its experience, both spiritual and cultural. It is essential to create a community among local Churches not only in the theoretical and doctrinal meaning, but also in practice.

Keywords: John Paul II, Apostolic Exhortation, church, community, evangelization, Oceania

Translated by Mirosława Landowska